

Sygn. akt IV U 581/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 stycznia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Anna Guniewska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Magdalena Rykała-Płodzień

po rozpoznaniu w dniu 4 stycznia 2018 r.

sprawy J. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o rentę

na skutek odwołania J. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 5 kwietnia 2017

znak :(...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 581/17

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 4 stycznia 2018 r.

Decyzją z dnia 5 kwietnia 2017 r., znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, po rozpatrzeniu wniosku z dnia 19 stycznia 2017 r., odmówił wnioskodawcy J. W. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że orzeczeniem komisji lekarskiej ZUS z dnia 31 marca 2017 r. wnioskodawca został uznany za trwale całkowicie niezdolnego do pracy i trwale niezdolnego do samodzielnej egzystencji, a niezdolność ta powstała przed obowiązkiem objęcia ubezpieczeniem.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył wnioskodawca domagając się zmiany decyzji poprzez przyznanie mu prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. W uzasadnieniu odwołujący naprowadzał, że cierpi na polineuropatię ruchowo-czuciową typu askonalno- demielinizacyjnego od urodzenia. Czego skutkiem jest niedowład czterokończynowy wiotki, stenoza kanału kręgowego, odcinka szyjnego kręgosłupa. Zdaniem wnioskodawcy jego stan zdrowia uległ znacznemu pogorszeniu w okresie ubezpieczenia co spowodowało, iż stał się całkowicie niezdolny do

pracy. Zaznaczył, iż od 2011 r. porusza się na wózku inwalidzkim. Początkowo korzystał ze zwykłego wózka, jednak na skutek pogorszenia stanu zdrowia zmuszony był przesiąść się na wózek elektryczny. Podkreślił też, że obecnie zaczęły u niego występować m in. przykurcze oraz drętwienie rąk, które uniemożliwiają mu prawidłowe funkcjonowanie. Dodatkowo zmniejszyła się funkcjonalność prawej ręki i pogorszył się wzrok.

W odpowiedzi Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o oddalenie odwołania. W uzasadnieniu organ rentowy powielił argumentację przytoczoną w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

J. W. urodził się (...) Wnioskodawca posiada prawo do renty socjalnej od 1 lutego 2007 r. na stałe. W okresie od 1 lipca 2010 r. do 30 czerwca 2012 r. wnioskodawca został zatrudniony w firmie (...) na stanowisku obsługi klienta. Początkowo pracował w wymiarze $\frac{3}{4}$ etatu, następnie od 1 września 2010r. w wymiarze $\frac{2}{3}$ etatu, a od 1 stycznia 2012 r. w wymiarze pełnego etatu. Z dniem 15 października 2012 r. wnioskodawca rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej pod firmą (...). ZUS ostatecznie ustalił dla wnioskodawcy łączny okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 5 lat 11 miesięcy i 20 dni.

Dowód: dokumentacja w aktach organu rentowego

W dniu 3 października 2016 r. wnioskodawca złożył wniosek o ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Decyzją z dnia 6 grudnia 2016 roku (...) Oddział w R. odmówił wnioskodawcy prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z dnia 10 listopada 2016 r. wnioskodawca został uznany za trwale całkowicie niezdolnego do pracy i trwale niezdolnego do samodzielnej egzystencji, ale niezdolność ta powstała przed obowiązkiem objęcia ubezpieczeniem.

Dowód: dokumentacja w aktach organu rentowego w tym decyzja ZUS z dnia 6 grudnia 2016 r.

W dniu 19 stycznia 2017 roku wnioskodawca złożył ponowny wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Orzeczeniem Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 31 marca 2017 r. wnioskodawca został uznany za trwale całkowicie niezdolnego do pracy od dzieciństwa oraz trwale niezdolnego do samodzielnej egzystencji.

Dowód: dokumentacja w aktach organu rentowego

W celu ustalenia stanu zdrowia wnioskodawcy, w szczególności czy jest on całkowicie czy częściowo niezdolny do pracy zgodnej z poziomem kwalifikacji, kiedy powstała owa niezdolność do pracy- czy w okresie ubezpieczenia, Sąd dopuścił i przeprowadził dowód z opinii biegłych sądowych z zakresu neurologii i medycyny pracy.

Biegły sądowy z zakresu neurologii w opinii z dnia 19 lipca 2017r., sporządzonej w oparciu o badanie sądowo-lekarskie wnioskodawcy, dokumentację ZUS i akta sprawy, rozpoznał u J. W. dziedziczną przewlekłą neuropatię ruchowo-czuciową (Choroba C.- M. – T. typ 2S), skoliozę kręgosłupa piersiowo-lędźwiowego- stan po zabiegu korekcyjnym w 1997 r., stenozę kanału kręgowego odcinka szyjnego kręgosłupa oraz astygmatyzm obuoczny. W ocenie biegłego wnioskodawca jest trwale całkowicie niezdolny do pracy. Przebieg wiodącego schorzenia, wskazuje, iż niezdolność ta trwa od urodzenia. Biegły podkreślił, iż w przebiegu tego typu schorzeń dopuszczalne są niewielkie fluktuacje stanu ogólnego w tym pogorszenie mogące wynikać z wieku chorego, chorób współtowarzyszących, przewlekłego unieruchomienia, infekcji oraz okresy niewielkiej poprawy np. po korekcyjnej deformacji kręgosłupa, rehabilitacji. U wnioskodawcy również zaznaczają się takie okresy (na przełomie lat poprawa kontroli funkcji zwieraczy, jak i pogorszenie w postaci całkowitego braku funkcji ruchu dłoni prawej. Niemniej jednak tak niewielkie wahania stanu nie wpływają na całościowy obraz choroby, która u wnioskodawcy od dzieciństwa jest powodem ciężkiej niesprawności, konieczności stałej opieki osób drugich.

Dowód: opinia biegłego neurologa k. 20-21

Biegły sądowy z zakresu medycyny pracy w opinii z dnia 24 sierpnia 2017r., sporządzonej w oparciu o dokumentację medyczną zawartą w aktach sprawy oraz po przeprowadzeniu badania lekarskiego rozpoznał u wnioskodawcy dziedziczną przewlekłą neuropatię ruchowo-czuciową (Choroba C.- M. – T.), stan po korekcji skoliozy odcinka piersiowo – lędźwiowego kręgosłupa, stenozę kanału kręgowego odcinka szyjnego kręgosłupa, nadciśnienie tętnicze, wadę refrakcji - astygmatyzm krótkowzroczny oraz alergiczny nieżyt nosa i spojówek. W ocenie biegłego wnioskodawca jest od urodzenia całkowicie niezdolny do pracy i całkowicie niezdolny do samodzielnej egzystencji.

Dowód: opinia biegłego sądowego z zakresu medycyny pracy k. 30-33

Zarzuty do powyższych opinii biegłych z zakresu neurologii i medycyny pracy złożył pełnomocnik wnioskodawcy. Skarżący podkreślał, iż nie zgadza się jakoby wnioskodawca od urodzenia był całkowicie niezdolny do pracy bowiem ukończył on szkołę oraz podjął zatrudnienie. Dopiero w trakcie ubezpieczenia stan zdrowia wnioskodawcy się pogorszył i stał się on całkowicie niezdolny do pracy. Wobec niejasności w/w opinii odwołujący domagał się przesłuchania biegłych na rozprawie celem ich uzupełnienia.

(k. 42-46 akt sądowych)

W pisemnej opinii uzupełniającej z dnia 27 października 2017 r. biegły neurolog ustosunkowując się do zarzutów wnioskodawcy wskazał, iż próby podejmowania aktywności zawodowej przez odwołującego się nie wykluczają faktu jego całkowitej niezdolności do pracy od dzieciństwa. Biegła nie neguje dalszej progresji objawów na przełomie ostatnich lat, ale stan neurologiczny wnioskodawcy był wystarczająca podstawa do uznania go za całkowicie niezdolnego do pracy i samodzielnej egzystencji, która powstała przed 18 rokiem życia już w 2007 r. czyli zanim podjął aktywność zawodową.

Dowód: opinia uzupełniająca biegłego neurologa k. 48

Biegły z zakresu medycyny pracy w pisemnej opinii uzupełniającej z dnia 13 listopada 2017 r. podkreślał, iż charakter rozpoznanego przed 18 rokiem życia schorzenia uwarunkowanego genetycznie skutkowało ustaleniem całkowitej niezdolności do pracy, mimo to przez okres 7 lat po orzeczeniu renty socjalnej wnioskodawca podejmował aktywność zawodową w ramach otwartego rynku pracy. W w/w okresie opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne obserwowane było stopniowe pogorszenie stanu zdrowia wnioskodawcy, które obecnie uniemożliwia mu kontynuowanie zatrudnienia nawet na stanowisku pracy przystosowanym do stwierdzanej niepełnosprawności.

Dowód: opinia uzupełniająca biegłego z zakresu medycyny pracy k. 50-51

Pismem z dnia 5 grudnia 2017 r. pełnomocnik wnioskodawcy wniósł zarzuty do opinii uzupełniającej biegłego neurologa ponownie podkreślając, iż nie zgadza się jakoby wnioskodawca od dzieciństwa był całkowicie niezdolny do pracy. Wobec dalszej niejasności opinii neurologicznej odwołujący domagał się przesłuchania biegłego na rozprawie celem jej uzupełnienia lub powołania innego biegłego neurologa celem sporządzenia opinii.

(k. 62-67 akt sądowych)

W kolejnej pisemnej opinii uzupełniającej biegły neurolog podtrzymał twierdzenia poprzednich opinii.

Dowód: opinia uzupełniająca biegłego neurologa k. 73

Pismem z dnia 5 stycznia 2018 r. pełnomocnik wnioskodawcy wniósł zarzuty do kolejnej opinii uzupełniającej biegłego neurologa wnosząc o przesłuchania biegłego na rozprawie celem jej uzupełnienia lub powołania innego biegłego neurologa celem sporządzenia opinii.

(k. 81-83 akt sądowych)

Sąd Okręgowy dokonał powyższych ustaleń faktycznych na podstawie wskazanych dowodów. Sąd Okręgowy dał wiarę dowodom z dokumentów, albowiem zostały one sporządzone przez powołane do tego osoby, w zakresie przyznanych im kompetencji i w przepisanej formie, a ich autentyczność i treść nie budziły wątpliwości Sądu.

Sąd Okręgowy dał wiarę opiniom biegłych sądowych z zakresu neurologii i medycyny pracy, albowiem są one fachowe, a ich treść oraz sposób formułowania wniosków nie budzi wątpliwości. Opinie zostały wydane przez biegłych specjalistów, których specjalizacje zawodowe odpowiadają rodzajom schorzeń i dolegliwości wnioskodawcy. Biegli wydali opinie po badaniu wnioskodawcy oraz po wnikliwej analizie dokumentacji jego leczenia. Z treści opinii wynika, iż zawierają one wszystkie konieczne elementy (wywiad uzyskany od wnioskodawcy i z zapisu dokumentacji medycznej, rezultaty własnych badań, wskazanie dokumentacji medycznej będącej przedmiotem analizy, rozpoznanie lekarskie i wnioski końcowy dotyczący niezdolności do pracy). Merytoryczna analiza również pozwala na przyznanie opiniom biegłych waloru wiarygodności. Zarzuty wnioskodawcy mają charakter nieuprawnionej polemiki, nie wskazują na nowe informacje medyczne, które mogłyby skutkować zmianą stanowiska biegłych. Biegli jednoznacznie odpowiedzieli na postawione przez Sąd pytania.

Zagadnienie, czy sąd powinien powoływać innych biegłych i wzbogacać materiał dowodowy o kolejne opinie, zostało wyjaśnione w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 1974 r., II CR 817/73 (nie publikowanym), zgodnie z którym do dowodu z opinii biegłego nie mogą mieć zastosowania wszystkie zasady prowadzenia dowodów, a w szczególności art. 217 § 1 kpc. Jeżeli więc sąd uzyskał od biegłych wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego i prawidłowego orzekania, to nie ma potrzeby żądania ponowienia lub uzupełnienia tego dowodu (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 września 1999 r., II UKN 96/99 z dnia 6 marca 1997 r., II UKN 23/97, z dnia 21 maja 1997 r., II UKN 131/97, z dnia 18 września 1997 r., II UKN 260/97). Wielokrotnie też Sąd Najwyższy stwierdzał, że potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii, gdyż odmienne stanowisko oznaczałoby przyjęcie, że należy przeprowadzić dowód z wszystkich możliwych opinii biegłych, aby upewnić się, czy niektórzy z nich nie byli tego samego zdania, co strona (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 1999 r., I PKN 20/99, z dnia 14 maja 1997 r., II UKN 108/97, wyrok z dnia 18 września 1997 r., II UKN 260/97 oraz wyrok z dnia 10 grudnia 1997 r., II UKN 391/97). W ocenie Sądu, zgromadzony materiał dowodowy, w tym dopuszczone opinie biegłych specjalistów właściwych ze względu na prezentowane przez wnioskodawcę schorzenia, w sposób kompletny wyjaśniają sporne w niniejszej sprawie kwestie, stąd też brak jest podstaw do uzupełnienia pisemnych opinii biegłego z zakresu neurologii bądź powoływania kolejnego biegłego tej specjalności. Z tego też względu zarzuty wnioskodawcy nie mogły odnieść zamierzonego skutku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Odwołanie jest bezzasadne.

Stosownie do treści art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie warunki:

- 1) jest niezdolny do pracy;
- 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;
- 3) niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-3, 5 lit. a, pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Zgodnie natomiast z art 58 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej:

- 1) 1 rok - jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 20 lat;

- 2) 2 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 20 do 22 lat;
- 3) 3 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 22 do 25 lat;
- 4) 4 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 25 do 30 lat;
- 5) 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat.

2. Okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy; do tego dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej.

Zgodnie z art. 12 ust. 1 - 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Za osobę całkowicie niezdolną do pracy uważa się osobę, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy, zaś częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnie z poziomem posiadanych kwalifikacji. Przy ocenie stopnia i trwałości niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się z jednej strony stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, z drugiej zaś możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

Na tle ustalonego w sprawie stanu faktycznego należy wskazać, iż wnioskodawca choruje na dziedziczną przewlekłą neuropatię ruchowo-czuciową (Choroba C.- M. – T. typ 2S), skoliozę kręgosłupa piersiowo-lędźwiowego- stan po zabiegu korekcyjnym w 1997 r., stenozę kanału kręgowego odcinka szyjnego kręgosłupa oraz astygmatyzm obuoczny. W ocenie biegłego neurologa oraz Komisji Lekarskiej ZUS wnioskodawca jest trwale całkowicie niezdolny do pracy a niezdolność ta trwa od dzieciństwa. Wnioskodawca podejmował jednak aktywność zawodową od 1 lipca 2010 r. Początkowo w formie zatrudnienia na umowę o pracę a następnie własnej działalności gospodarczej.

Zauważyć należy, że przepis art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach ustanawia jeden z warunków nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, wymagając, aby powstała ona w okresach w przepisie tym wskazanych. W judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że pogorszenie istniejącej przed podjęciem zatrudnienia niezdolności do pracy w ramach danego jej stopnia uzasadnia prawo do renty, gdy po pierwsze - powstało w okresach wskazanych w art. 57 ust. 1 pkt 3 powołanej ustawy oraz po drugie - spowodowało autonomicznie utratę zdolności do wykonywania pracy w dotychczasowym zakresie (por. wyroki z dnia 17 stycznia 2002 r., II UKN 709/00, OSNP 2003 nr 20, poz. 497; z dnia 19 lutego 2002 r., II UKN 115/01, OSNP 2003 nr 24, poz. 598 oraz z dnia 6 sierpnia 2014 r., II UK 513/13). O istotnym pogorszeniu stanu zdrowia uzasadniającym prawo do świadczenia rentowego można zatem mówić także wówczas, gdy następstwa postępującego schorzenia istniejącego przed podjęciem zatrudnienia i powodującego całkowitą niezdolność do pracy, powstałe w okresach wymienionych w art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach, samodzielnie spowodowały utratę zdolności do wykonywania pracy odpowiadającej dotychczasowym możliwościom zdrowotnym ubezpieczonego. (por wyrok SN z dnia z dnia 24 czerwca 2015 r. sygn. akt I UK 357/14) Wobec powyższego istotnym w sprawie było przeprowadzenie postępowania dowodowego mającego na celu ustalenie, czy w stanie zdrowia ubezpieczonego doszło do pogorszenia stanu zdrowia w okresie zatrudnienia, które powoduje niezdolność do wykonywania dotychczas wykonywanej pracy.

Jak wynika z uznanej przez Sąd za wiarygodną opinii biegłego neurologa w przebiegu schorzeń jakimi dotknięty jest wnioskodawca dopuszczalne są niewielkie fluktuacje stanu ogólnego w tym pogorszenie mogące wynikać z wieku chorego, chorób współtowarzyszących, przewlekłego unieruchomienia, infekcji oraz okresy niewielkiej poprawy np. po korekcji deformacji kręgosłupa, rehabilitacji. U wnioskodawcy również zaznaczają się takie okresy (na przełomie lat poprawa kontroli funkcji zwieraczy, jak i pogorszenie w postaci całkowitego braku funkcji ruchu

dłoni prawej. Niemniej jednak tak niewielkie wahania stanu nie wpływają na całościowy obraz choroby, która u wnioskodawcy od dzieciństwa jest powodem ciężkiej niesprawności, konieczności stałej opieki osób drugich. Sąd Okręgowy podzielił tę opinię biegłego neurologa. Zaznaczyć przy tym należy, iż Sąd nie może – wbrew opinii biegłych – oprzeć ustaleń faktycznych w tym zakresie na własnym przekonaniu. Opinia biegłych dostarcza bowiem sądowi wiedzy specjalistycznej koniecznej do dokonania oceny stanu zdrowia osoby ubiegającej się o świadczenie rentowe, w tym rodzaju występujących schorzeń, stopnia ich zaawansowania i nasilenia związanych z nimi dolegliwości, stanowiących łącznie o zdolności do wykonywania zatrudnienia lub jej braku. (por. wyrok SN z dnia 14 marca 2007 r., sygn. akt III UK 130/06).

Wobec powyższego w niniejszej sprawie należy uznać, że decyzja organu rentowego była prawidłowa, gdyż u wnioskodawcy nie nastąpiło istotne pogorszenie stanu zdrowia, które mogło skutkować przyznaniem mu renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Dokonana w postępowaniu sądowym kontrola stanowiska organu rentowego potwierdziła zasadność rozstrzygnięcia (...) Oddziału w R.. Z zebranego w sprawie, wiarygodnego materiału dowodowego wnika bowiem jednoznacznie, że wnioskodawca nie spełnia warunku określonego w treści przepisu art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Mając powyższe na uwadze oraz fakt, iż do przyznania renty trzeba łącznie spełniać trzy warunki o których mowa w art. 57 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.